

Arrangør: Fyns PI
Dansk Politidrætsforbund

WILLEMOSLØB

SVANNINGE BJERGE

DEN 7. APRIL 2022

VELKOMMEN TIL WILLEMOESLØB 2022

KÆRE LØBER

Fyns politiidrætsforening (Fyns PI) er vært ved dette års Willemoesløb torsdag den 7. april 2022 i Svanninge Bjerge lige nord for Faaborg på Sydfyn. Bikubenfonden, der ejer skoven, har venligt givet os skovtilladelse. Skoven må betegnes som en af Fyns bedste og blandt de største. Kortet, materiellet og klubhuset låner vi af Faaborg orienteringsklub. Den sportslige del er lagt i hænderne på erfarne folk med Kurt Petersen som banelægger og Erik Damgaard som banekontrollant. Vi håber at se både mange kendte løbere og mange nye løbere i skoven.

Willemoesløbet har sit navn efter den danske søofficer Peter Willemoes, der blev født i 1783 i Assens.

Lille Peter blev allerede som tolvårig elev på Sø-kadet-akademiet. I 1800, da han var sytten år, fik han sin første officersgrad som sekondløjtnant, hvorefter han havde tjeneste på linjeskibene Louise Augusta og Danmark. I Slaget på Reden den 2. april 1801 fik Willemoes sin store berømmelse. Han fik kommandoen over et flådebatteri, en synkefri

flåde med 24 kanoner, der under slaget kom under kraftig beskydning af den angribende engelske flåde. Som så mange gange før tabte Danmark slaget, men Willemoes havde vundet sin berømmelse. Willemoes døde i 1808, under en træfning ved Sjællands Odde mellem et dansk linjeskib og flere engelske skibe.

Siden har flere af den danske flådes skibe båret navnet Willemoes. I dag er det fregatten Peter Willemoes.

Stævneleder, Søren Klingenberg

FORSIDEFOTO Jørgen Olesen FPI, på vej i mål ved sidste løb i Svanninge Bjerge.

BANELÆGGEREN OG BANEKONTROLLANTEN

Dagens banelægger Kurt Petersen er et kendt ansigt i politiorientering og idræt i det hele taget, hvor han udover orientering er aktiv i mange forskellige idrætsgrene, ligesom han i mange år var formand for Assens politiidrætsforening. I dag er han bl.a. aktiv i Fyns PI. Dagens banekontrollant Erik Damgaard er civilt medlem af Fyns PI, ligesom han i en årrække var formand for Faaborg Orienteringsklub.

Hver for sig er de meget kompetente og meget engagerede, og til sammen vil de sikre, at alle får mulighed for en god oplevelse i skoven.

Banelægger, Kurt Petersen

Banekontrollant, Erik Damgaard

INSTRUKTION

STÆVNECENTER

Faaborg OK's klubhus, Gåsebjergsand, Odensevej 150, 5600 Faaborg.

FØRSTE START

Torsdag den 7. april 2022 kl. 1000.

KONKURRENCE

Orienteringsløb. Der anvendes SI til tidtagning og kontrol. Egen SI-brik kan anvendes ved opgivelse af nr. ved tilmeldingen.

BANER

- Bane 1** 7,9 km svær orientering.
- Bane 2** 6,5 km svær orientering.
- Bane 3** 4,2 km svær orientering.
- Bane 4** 3,2 km svær orientering.
- Bane 5** 5,0 km mellemsvær orientering.
- Bane 6** 4,7 km let orientering.

Såfremt der ved tilmeldingsfristens udløb er under 3 deltagere på en bane vil evt. tilmeldte blive flytte til nærmeste bane.

KORT

Svanninge Bjerge, tegnet i 2014, senest rettet marts 2022, Målestok bane 1: 1:10.000, øvrige baner: 1:7.500, ækvidistance 2,5 meter

START

Startliste: Se opslag i stævnecenter og ved start. 3 minutter mellem løberne i samme klasse. For sent startende, starter efter startpersonalets anvisning. Der anvendes briketid.

START OG MÅL

Følg afmærket rute 700 m fra stævnecenter til start. Overtrækstøj kan efterlades ved start, og det vil blive transporteret til klubhuset efter sidste start. Brikaflæsning foretages i klubhuset. Alle løbere, også udgåede, melder sig ved brikaflæsning efter målgang.

TERRÆNBESKRIVELSE

Løbsområdet er den midterste og sydlige del af Svanninge Bjerge.

Skoven er meget varieret med et udbygget stinet i store dele af skoven. I den sydlige del er der en del indhegninger, hvor i der går kvæg eller heste. Hegnet kan passeres med forsigtighed.

Skoven er middel til stærkt kuperet med et spændende kurvebillede.

Svanninge Bjerge er en unik skov med en meget varieret vækst. Store dele af skoven er udlagt som vildskov, og skoven dyrkes ikke med henblik på, at driften skal give udbytte.

Svanninge Bjerge regnes i orienteringskredse som en af de bedste på Fyn - vel nok den bedste.

AFSLUTNING

Ca. kl. 13.30 serveres let frokostbuffet, 1 øl eller vand, kaffe/the og lagkage til deltagere, der har forudbestilt.

Medbragt mad og drikkevarer må gerne nydes i klubhuset.

PRÆMIER

I alle klasser efter deltagerantal.

STÆVNELEDER

Søren Klingenberg, tlf. 61266052, mail: ethna.soeren@gmail.com

BANELÆGGER

Kurt Petersen

BANEKONTROL

Erik Damgaard

DOMMER

Tilstedeværende medlemmer af FELTSUDVALGET

SVANNINGE BJERGE

Svanninge Bjerger ligger på Sydfoyn, hvor det sammen med naboområderne udgør det største sammenhængende stykke natur på Fyn. Det rummer en spændende historie både kulturhistorisk, geologisk og landskabshistorisk. Området er en del af Danmarks Naturkanon. Den smukke bakkede struktur i området er skabt af fortidens ismasser. I Svanninge Bjerger kan man få et indblik i, hvordan naturen har forandret sig gennem tiden. Hvordan både dyr, planter og mennesker på forskellig vis har sat spor i området.

I mange år har navnet Svanninge Bjerger ikke været brugt, men da Bikubenfonden begyndte at samle jorden fra de forskellige tidligere ejere, opstod behovet for en samlende betegnelse. Vi var derfor tilbage og kigge i gamle kort, og fandt navnet Svanninge Bjerger.

De sandede og bakkede jorder i Svanninge Bjerger har gennem tiden sat dagsordenen for det samspil mellem natur og mennesker, der har formet områdets kulturhistorie

STENDIGER SOM VIGTIGE PEJLEMÆRKER

Rundt omkring i området kan du finde en

række gamle stendiger og jordvolde. De er alle vidnesbyrd om datidens liv. Hver især har de haft forskellige funktioner, fx indhegning til dyr eller skel mellem sogne eller marker. I 1801 ophørte dyrkningsfællesskabet i Svanninge, og jorden blev fordelt mellem de enkelte bønder. De fik pligt til at bygge og vedligeholde diger omkring jordlodderne. Samtidig blev en del af Svanninge Bjerger udstykket til fredskov, der skulle hegnes ind, da kvæg ikke måtte græsse i her. Det ældste og mest markante dige i området markerer den gamle sognegrænse mellem Svanninge sogn og Brahetrolleborg sogn. Vi har fundet kilder, der beskriver sognediget fra 1780, men da den administrative inddeling mellem de to sogne har rødder tilbage til jernalderen, kan diget sagtens være langt ældre. Alle digerne i skoven er nu fredet.

SPOR FRA DATIDENS BØNDER I SKOVEN

Højryggede agre er spor fra en dyrkningsmåde, der har været udbredt overalt i Danmark fra middelalderen og frem til starten af 1800-tallet. Jorden blev pløjet med en hjulplov, der var tung og blev trukket af mindst fire stærke heste. Metoden gjorde, at jorden blev væltet op i lange forhøjninger, hvilket i dag er det synlige tegn på datidens dyrkning. Det var svært at vende med ploven, og derfor var det hensigtsmæssigt med lange marker, ofte var de flere hundrede meter. Fordi området blev

plantet til med skov før nye og mere effektive pløjningsmetoder blev indført, kan man se sporene af de gamle marker som bølger i skovbunden.

SKOVENS SAMMENSÆTNING

Svanninge Bjerges store variation i skovområderne fortæller historien om forskellige perioder i dansk skovudvikling. I skoven kan du finde eksempler på den ældste skovdrift, stævningsskoven. Størstedelen af skoven er et resultat af 1800-tallets gentilplantning i et dyrket skovbrug, hvor man plantede og passede skoven med drift for øje. I 2018 er store dele af skoven lagt om til vildskov.

I Svanninge Bjerge har vi siden 2016 arbejdet på at få omlagt en stor del af skoven fra driftskov til vildskov

Formålet med at omlægge en stor del af vores skovområde til vildskov er at bidrage til at øge

biodiversiteten i Danmark og samtidig give besøgende mere autentiske naturoplevelser. Den måde vi mennesker gennem tiden har påvirket vores omgivelser, er gået ud over variationen af naturen. En måde at forsøge at bremse tilbagegangen af dyre- og plantearter er at omlægge forstligt drevet skov til vild og selvforvaltende skov. I vildskoven har vi valgt at kickstarte de naturlige processer med en række indgreb. Vi har blandt andet udtaget træer for at skabe rum mellem stammerne og få mere lys ned i skovbunden. På den måde får nye træer og planter mulighed for at vokse, så vi får skov med forskellige arter, der har forskellig højde og alder.

En skov uden kommerciel skovdrift giver mulighed for en stor variation og mere naturligt forfald, end vi er vant til at se i vores danske skove. I en vildskov er der lysninger med spirende planter og tæt krat. Træer faldet i storm eller på grund af alder ligger som skulpturer i skovens bund. Det skaber mulighed for, at dyr og planter, der ikke har været til stede på grund af kommerciel skovdrift, får de levesteder, de har behov for.

I vildskovområdet i Svanninge Bjerge har vi desuden sat Welsh Black-kvæg ud, da der generelt mangler store græssere i den danske natur, og de spiller en betydningsfuld rolle i forhold til dynamikken i skoven.

Er alle skove ikke vilde?

Nej, de fleste skovområder i Danmark er det, man kalder driftsskov, hvor der er et kommercielt mål for øje i den måde, man driver skovdriften på.

Hvad betyder vildskov?

Vildskov betyder, at vi lader planter og dyr have deres naturlige processer. Hvis et træ f.eks. vælter i en storm, vil træet blive liggende og kan blive hjemsted for nye arter af svampe og biller.

Er der adgang for alle i vildskoven?

Ja, der er adgang for alle i hele området i Svanninge Bjerge fra kl. 06.00 til solnedgang.

SKOVENS BEBYGGELSE OG VEJE

Bønder og skovarbejdere har igennem tiden boet i Svanninge Bjerge. Der er spor af bl.a. husmandssteder, skovfogedhuse og et gammelt teglværksområde med bestyrerbolig. I den nordlige del af skoven er der rester af hulveje, hvor vejen ligger som en forsænkning i landskabet. Skoven gemmer også på gamle "tørveveje", som har ført frem til områdets tørvegrave. Den gamle hovedvej mellem Bøjden og Nyborg har løbet gennem skoven syd om Lerbjerg, før den nuværende Nyborgvej blev anlagt. En del af den gamle hovedvej er en af skovvejene i dag.

Svanninge Bjerge er udpeget som et nationalt geologisk interesseområde. Her kan man se et unikt istidslandskab

Det bakkede landskab i Svanninge Bjerge blev dannet mellem 17.000-11.750 før vor tidsregning, det vil sige i slutningen af sidste

istid. Massive gletcherstrømme og ismasser skød op gennem Østersøen og gennem bæltterne. Svanninge Bjerges bakker er et markant morænelandskab, der kan følges hele vejen fra Glamsbjerg til Fåborg. Morænestrøg og smeltevandsaflejringer hæver sig over de la-

vereliggende landskaber og kan på den måde fortælle om den yngste periode af Svanninge Bjerges geologiske historie, som var præget af drastiske klima- og miljøforandringer.

SÅDAN KOM DER BJERGE I SVANNINGE

WEICHSEL-ISTIDEN

Senglacial – Svanninge Bjerge dannes

117.000 til 11.750 år siden. Det kuperede terræn er primært dannet som en del af en større sand, ler- og grusudfyldning mellem smeltende ismasser. I mindre søbassiner aflejredes ler og finsand, der efter at isen smeltede blev til bakketoppe, fx Lerbjerg. Begravede dødisklumper smeltede over tusinder af år. De skabte et helt karakteristisk terræn

med mange små bakker og vådområder. Brillesøerne og Troldekær er eksempler på områder skabt af dødis.

Weichsel-istiden er den sidste af vores fem kendte is- og mellemistider, der fandt sted for 117.000-11.750 år siden. Det er den, der har formet størstedelen af det nord- og østdanske landskab, vi kender i dag. Weichsel-istiden havde mange klimasvingninger. Under kul-

---

deperioderne var klimaet arktisk, og landet var dækket af en tyk iskappe. I de mildeste isfrie perioder var temperaturen høj nok til, at spredte træer kunne brede sig.

I løbet af Weichsel-istiden blev Danmark overdækket tre-fire gange af is- og gletchermasser, der kom fra forskellige retninger. Hvert isfremstød indebar frem- og tilbagerykninger af isranden og periodevise afsmeltninger, som hver gang udformede landskabet på nye måder.

HOLOCÆN – LANDSKABSÆNDRINGER EFTER ISTIDEN

Med Weichsel-istidens afslutning, stoppede de store landskabsdannende processer på land. Danmark blev ved med at være tørt land.

I Præboreal (11.700-10.300 år før nu) og Boreal (11.300-9.000 år før nu) var oceanernes vandstand så lav, at man kunne gå tørskoet til Sverige og England. For 10.000 år siden skulle man derfor spejde særdeles langt efter havudsigten fra toppen af Lerbjerg. Øhavet opstod først flere tusinde år senere. I slutningen af Boreal steg havet så meget, at Den Engelske Kanal opstod, og Danmark dermed blev afskåret fra England. I Atlantikum (9.000-6.000 år før nu) smeltede de sidste store iskapper i Skandinavien og Nordamerika, og havniveauet og grundvandsstanden steg. Dele af Danmark blev oversvømmet, og det sydfynske øhav begyndte at tage form.

I Svanninge Bjerger kan man i dag støde på flere spor efter sidste istid. Flere af de store sten, der ligger rundt omkring i området er såkaldte ledeblokke. De er slæbt hertil fastfrosset i gletcheren. Ved at se nærmere på deres sammensætning kan man stedfæste dem til bestemte lokaliteter i Norge, Sverige eller de Baltiske Lande. Desuden kan man støde på sten, der er slidt flade på den ene side og har fået skurestriber, når den enorme gletcher har bevæget sig hen over stenen.

KVÆGET I SVANNINGE BJERGER

Da isen trak sig tilbage efter sidste istid, indvandrede store planteædere, og de var med til at præge landskabet ved at skabe en dynamik mellem skov og lysåben natur med deres græsning og slid på landskabet.

De store planteædere spillede en stor rolle i de lyskrævende arters overlevelse. I dag er der mangel på de store, vilde planteædere, der er vigtige for at sikre landskabsudvikling og mangfoldighed i naturen. I området med

---

vild natur i Svanninge Bjerge finder kvæg af racen Welsh Black derfor føde hele året rundt. Kvæget udgør en væsentlig del af områdets naturudvikling og landskabspleje.

Racen er nøje udvalgt på grund af dens hårdføre natur og venlige sind. De kan græsse året rundt, er rolige og omgængelige og derfor egnet til områder, hvor der færdes gæster i naturen.

KVÆG FREMMER BIODIVERSITETEN I VILDSKOVEN

Kvæget er med til at fremme biodiversiteten i Svanninge Bjerge på flere forskellige måder.

- Deres græsning sørger for lys til skovbunden, og er bl.a. er medvirkende til, at overdrevet ikke springer i skov. Der opstår det, som vi kalder et mosaiklandskab, hvor skov afløses af lysåbne områder.
- Deres græsning udpiner langsomt jorden, så plantearter, der er tilpasset næringsfattig jord kan få fæste.
- De græsser langs og i vådområder og sørger derfor for, at vådområderne ikke vokser til.
- De slider på områdets træer og buske ved at spise, gnubbe og trampe på dem. Stikkende planter som tjørn, enebær og slåen overlever lettere dette slid, og kendetegner derfor ofte næringsfattige afgræssede områder.
- De slider på landskabet og graver huller til gavn for insekter og planter, der kan spire frem her.
- Kvæget græsser ikke omkring deres gødning, og her opstår der fristeder, hvor blomster og urter får plads til at udvikle sig.
- Kokasserne tiltrækker i sig selv forskellige insekter.

Flokstørrelserne er afpasset hver indhegningsstørrelse, og vi forsøger at ramme områdets bæreevne, så der er lige nøjagtig nok foder til dyrene om vinteren, hvor de ikke tilskudsfores. I stedet spiser både af græs og mindre velsmagende planter som lysesiv, pilegrene m.m., der konkurrerer med mere spændende planter.

Når sommeren kommer med lys og varme, sætter plantevæksten fart på, og de relativt små flokke kvæg kan ikke spise op. Vinteren igennem har kvæget spist af de vækster, der om sommeren konkurrerer med fx de blomstrende urter, og derfor ser vi nu en eksplosion af forskellige blomster i området. Kvægets indflydelse på naturen giver mere variation, og det giver gode forhold for flere slags insekter, og dermed også flere af de insektædende fugle. Langsomt kommer nye og mere specielle arter af planter og dyr igen, men det tager mange år, hvor dyrene skal græsse kontinuerligt.

Kvæg udleder en større mængde drivhusgas end mange andre dyr, fordi de er drøvtyggere. Ligesom kvæget er hjorte også drøvtyggere, og derfor er de meget effektive til at udnytte deres føde. Særligt skove, hvor de naturlige processer får lov til at forløbe uforstyrret, optager kulstof og fungerer som værdifulde kulstof-

lagre. Med projektet "Vildskov i Svanninge Bjerge" og en række biodiversitetsfremmende tiltag håber vi, at de naturlige processer i skoven er kickstartet. Den naturlige foryngelse af skoven er én af disse naturlige processer, der bl.a. er muliggjort ved kvægets græsning og slid på landskabet.

KVÆG MED HALSBÅND

Du kan møde kvæg med halsbånd på i Svanninge Bjerge. I hver flok er der et eller to dyr med halsbånd på. Halsbåndet, der ikke generer koen, har monteret en lille gps-sender, som giver information om, hvor koen – og dermed også flokken er og har været. Det giver os viden om kvægets vandringsmønstre i området, og data bliver også anvendt af forskere fra Syddansk Universitet.

DYREVELFÆRD I SVANNINGE BJERGE

Vi ønsker at blande os så lidt som muligt i kvægets liv, så de kan leve et liv, der er så tæt på deres naturlige som muligt - men vi har stadig et ansvar over for dem. For at leve

op til den gældende lovgivning, tager vi derfor en række forholdsregler i Svanninge Bjerge. Kvæget har fx altid adgang til frisk vand, mineraler og et tørt leje. Foldene i Svanninge Bjerge er så store, at kvæget året rundt kan finde arealer med græs, der ikke er trådt op

Kvæget kan godt være sultent om vinteren, og så spiser de i bund af alle de vækster, som vi gerne vil have mindre af, men de må ikke sulte. Derfor holder vores kyndige medarbejdere øje med kvæget hver dag året rundt for at tage hensyn til dyrenes trivsel. I forhold til deres vurdering, samt den optimale udvikling af naturen i området, tilpasser vi antallet af kvæg.

FUGLELIVET I SVANNINGE BJERGE

Skovens størrelse og variation danner de perfekte rammer for mange forskellige fuglearter – både ynglefugle og trækfugle. Ravne og skovsnepper er nogle af områdets spændende ynglefugle, og også den sjældne nordiske lappedykker er tidligere set i området. Der ses også

I Svanninge Bjerge kan du opleve et rigt dyreliv. Har du øjnene med dig, kan du være heldig at spotte nogle af områdets vilde dyr eller sporene fra dem

Svanninge Bjerge er levested for en række almindelige danske pattedyr: ræv, hare, egern, pindsvin, rådyr, dådyr og forskellige arter af flagermus og mus. Du kan også være heldig at møde flere sjældnere arter i skoven heri blandt hasselmusen, der er blandt Danmarks mest sjældne og truede dyrearter. Vi arbejder på at gøre vilkårene bedre for hasselmusen ved at sørge for, at der er egnede arealer med en varieret, tæt bundvegetation med bærplanter.

relativt ofte grønspætter i området, som er en fugleart i tilbagegang. Blandt rovfuglene yngler musvåge, tårnfalk og spurvehøg. Desuden er der rovfugle som fiskeørn, havørn, blå kærhøg, lærkefalk og rød glente, der gæster området.

FOTOS Bikubenfonden og Kurt Petersen

POSTBESKRIVELSER

IOF- postbeskrivelser

Det Internationale Orienteringsforbund (IOF) har udarbejdet en fortegnelse over internationale postbeskrivelser i symbolform, således at alle orienteringsløbere i alle lande kan forstå postbeskrivelser entydigt og uden oversættelse, uanset hvilket land de løber i.

Denne udgave er en dansk vejledning, rettet mod almindelige danske forhold. Det skal pointeres, at ved uenigheder er den internationale, engelsksprogede udgave på IOF's hjemmeside den autoriserede.

Formålet med en postbeskrivelse er at give en nøjagtig præsentation af terrængenstanden og postens placering i forhold til denne. Dette hæfte viser, hvorledes symbolerne kan anvendes til dette formål. Det skal dog pointeres, at posten først og fremmest skal kunne findes ved kortlæsning.

Eksempel:

D21A, H17-18A og H45A løber denne bane

Banen er nummer 4, den er 7,685 km lang, og stigningen på bedste vejvalg er 210 m.

Starten er, hvor en vej og en jordvold løber sammen.

Post 1 er nummer 32 og er, hvor en bevoksningsgrænse bøjer.

Post 2 er nummer 212 og er ved den nordvestlige af flere sten inden for postcirklen. Stenen er 1 m høj. Skærmen står på østsiden af stenen.

Post 3 er nummer 49 og er placeret mellem to tætheder.

Post 4 er nummer 246 og er i den vestlige af flere små lavninger inden for cirklen. Lavningen er sandet, 6x9m. Skærmen står i syddelen. Der er væske ved posten

Post 5 er nummer 164 og er ved den østlige ruin af flere inden for cirklen. Skærmen står på vestsiden af ruinen.

Fra post 5 er der 120 meter afmærket strækning.

Post 6 er nummer 185 og er ved en sammenfaldet vold (sten- eller jord-). Skærmen står ved sydøsthjørnet.

Post 7 er nummer 178 og er placeret ved en udløber. Skærmen står ved nordvestfoden af udløberen.

Post 8 er nummer 147 og er hvor en grøft og en bevoksningsgrænse krydser hinanden.

Post 9 er nummer 149 og er hvor 2 stier krydser hinanden.

Fra post 9 er der 250 meter afmærket strækning til mål.

D21A, H17-18A, H45A					
4		7,685		210	
▷		↙ ↘	Y		
1	32	▷			<
2	212	↖	▲	1,0	○
3	49	■	■		—
4	246	←	∪	6x9	○
5	164	→	□		○
○ --- 120 --->					
6	185	↙	↘		└
7	178	└			○
8	147	⚡	▷	X	
9	149	↙	↘	X	
○ --- 250 ---> ⊙					

Hvad betyder IOF-beskrivelserne (postbeskrivelserne)?

En postbeskrivelse for en orienteringsbane indeholder følgende informationer:

Klasser, der løber banen			→	D17B, D35B, H13-14A, H15-16B, H35B		
Banens nummer	Banens længde i meter eller kilometer	Banens stigning i meter på bedste vejvalg	→	12	4,375	45
Beskrivelse af startsted og hver enkelt post			→	▷	∕ ∕ ∕	
			→	1 63	≡	≡
			→	2 164 →	□	○
Længde og art af afmærkede strækninger på banen og fra sidste post til mål			→	○	--- 120 ---	→
			→	3 149	∕ ∕ ∕	×
			→	○	--- 250 ---	→ ○

Kolonnernes indhold

A: Posten nummer i banens rækkefølge	B: Postens kontrolnummer i skoven	C: Hvilken terrængenstand af flere ensartede inden for postcirklen	D: Terrængenstandens art	E: Terrængenstandens karakter. Yderligere beskrivelser.	F: Terrængenstandens størrelse eller form. Type af kombination	G: Postens / skærmens placering - ved terrængenstanden	H: Anden information
4	246				6 x 9		
4	246	sydøstligste	lille lavning	sandet	6x9m	V-del	væske

Betydningen af symbolerne:

Kolonne C:

Hvilken af to eller flere ensartede genstande i løbskortets postcirkel			
0.1		Nordligste	Den nordligste
0.2		Sydøstligste	Den sydøstligste
0.3		Øverste	Den øverste
0.4		Nederste	Den nederste
0.5		Mellemste	Den terrængenstand, der er i midten

Kolonne D, E & F: Beskrivelser af terrængenstanden

Terrænformer og højdeforskelle							
1.1		Terrasse / plateau	Plant område på skråning	1.2		Udløber	Bakkefremspring eller "næse" på en skråning.
1.3		Slugt	Lille dal; Et indhak i en skråning.	1.4		Skrænt	Stejl skråning.
1.5		Grusgrav	Udgravet fordybning såvel i fladt som bakket terræn.	1.6		Jordvold, dæmning	Kunstig eller naturlig, smal "ryg" i terrænet.
1.7		Rende	Meget snæver slugt; kløft; almindeligvis tør.	1.8		Lille rende	Gravet, almindeligvis tør, rende.
1.9		Bakke / høj	Mindre område, højere end omgivelserne. Viser på kortet med højdekurver.	1.10		Punkthøj	Mindre, markant højdepunkt, der på kortet angives med en brun prik.
1.11		Saddel	Det laveste punkt mellem to højdepunkter på et højdedrag.	1.12		Lavning	Naturlig sænkning, hvorfra terrænet stiger hele vejen rundt; tegnes på kort med højdekurver.
1.13		Lille lavning	Lille naturlig sænkning i terrænet.	1.14		Hul	Fordybning med stejle sider. Sædvanligvis gravet.
1.15		Ujævnt område	Område med så mange ujævnheder, at de ikke kan tegnes enkeltvis på kortet.	1.16		Myretue	Løs høj, lavet af myrer eller termitter.
Klipper / sten							
2.1		Klippe-skrænt	Klippe eller lodret bjergside	2.2		Stensøjle	Høj, naturlig klippeformation.
2.3		Hule	Hul i klippegrund eller klippeside, fører ofte til minegang.	2.4		Klippeblok, sten	En tydelig klippeblok eller sten.
2.5		Område med store sten	Område med så mange klippeblokke, at de ikke kan tegnes enkeltvis på kortet.	2.6		Stenklynge	Et lille område med så mange klippeblokke eller sten, at de ikke kan tegnes enkeltvis på kortet.
2.7		Stenet område	Område med mange sten eller klipper.	2.8		Klippegrund	Et område med flad, nøgen klippe, som der kan løbes på.
2.9		Smal / snæver passage	En åbning mellem to klipper, eller mellem 2 klippesider, der vender mod hinanden.	2.10		Gravet rende	En stenet eller kunstigt anlagt lang grav
Vand, moser og vandløb							
3.1		Sø	Større område med vand, sædvanligvis impassabelt.	3.2		Lille sø (dam):	Lille naturlig vandfyldt lavning eller sænkning.
3.3		Vandhul:	Vandfyldt, gravet hul (diameter mindre end 10 m)	3.4		Bæk:	Naturligt eller gravet vandløb, vandfyldt eller med rindende vand.
3.5		Grøft:	Naturligt eller gravet vandløb, der i længere perioder kan være tørlagt.	3.6		Smal mose:	Mose, smallere end 5 m. "Sivende vand" i bunden af slugt
3.7		Mose:	Område med blød og vandfyldt eller fugtig bund med vandkrævende bevoksning	3.8		Fast grund i mose:	Ikke-moseagtigt område i mose, eller mellem to moser.
3.9		Brønd:	Opbygget og tydeligt synlig brønd.	3.10		Kilde:	Stedet, hvor rindende vand kommer frem af jorden
3.11		Vandbeholder:	Menneskeskabt vandbeholder				

Naturens vegetation							
4.1		Åbent område:	Område uden træer; eng, hede, dyrket mark.	4.2		Halv-åbent område:	Åbent område med spredte mindre klynger af buske og træer.
4.3		Skovhjørne:	Hjørne eller spids af skov, som går ud i åbent område.	4.4		Lysning:	Lille træfrit område i skoven.
4.5		Tæthed:	Så tæt bevoksning, at området er vanskeligt at passere. Ved sprint: Lille buskads	4.6		Lineær tæthed:	Læhegn i åbent område, grøn- og roddiger i skoven. Ved sprint: Hæk
4.7		Bevoksningsgrænse:	Tydelig grænse mellem forskellige typer af bevoksning.	4.8		Lund:	Afgrænset klynge af træer eller buske i åbent område.
4.9		Markant træ:	Et enkelt usædvanligt træ i såvel åbent terræn som skov.	4.10		Træstub træod:	Tydelig opretstående trærod. Tydelig træstub.
Menneskeskabte (anlagte) terrængenstande							
5.1		Kørevej / skovvej:	Vej, der kan befærdes af personbiler.	5.2		Sti:	Sti eller spor med tydelige tegn på slitage.
5.3		Spor:	Linje eller spor gennem terrænet, som ikke har tydelig slitage.	5.4		Bro, spang:	Overgang i niveau over bæk eller grøft. Der fører ikke nødvendigvis spor til spangen.
5.5		Luft-kabel:	Kraft- eller telefonledning, tovbane, skilift.	5.6		Mast:	Mast på højspændingsledning. Skal være indtegnet på kortet.
5.7		Tunnel:	Underføring, som kan befærdes af mennesker.	5.8		Stendige Mur:	Opmuret mur, vold af sten. Ved sprint: mur
5.9		Hegn:	Tydeligt træ- eller trådhegn.	5.10		Gennemgang:	Åbning over eller gennem hegn eller ledning. Kan være med eller uden låge.
5.11		Bygning:	Grundridset er tegnet på kortet	5.12		Parkerings areal:	Områder med fast og anlagt underlag til parkering eller anden anvendelse.
5.13		Ruin:	Grundridset er tegnet på kortet	5.14		Rør-ledning:	Rørledning (olie, vand, gas, kloak) oven på jorden.
5.15		Tårn:	Tårn, mast, skydetårn (ikke stige), sømærke eller lignende	5.16		Skydeplatform:	"Hochsitz": Observationsstige, fæstet til træ.
5.17		Mindesten:	Mindesten, trigonometrisk sten, grænsesten, varde eller lignende	5.18		Foderstativ:	Ikke-flytbar fodringssted for dyr.
5.19		Kulmile, forhøjning:	Afbrændingsområde. Lille fladt område på skråning. Ved sprint: Scene eller forhøjning	5.20		Skulptur:	Monument, mindesten, statue.
5.21		Halvtag:	Overdækket område, indendørs passage gennem bygning	5.22		Trappe:	En trappe med mindst 2 trin
5.23		Forbudt område:	Forbudt område. Ved sprint også blomsterbed				
Særlige terrængenstande							
6.1		Speciel genstand:	Hvis symbolet benyttes, skal genstanden beskrives i løbets instruktion.	6.2		Speciel genstand:	Hvis symbolet benyttes, skal genstanden beskrives i løbets instruktion.

Det anbefales ikke at indføre eller benytte lokale symboler

Kolonne E: Som kolonne D eller Terrængenstandens karakter

8.1		Lav	8.2		Flad	8.3		Dyb
8.4		Bevokset	8.5		Åben	8.6		Stenet
8.7		Sumpet	8.8		Sandet	8.9		Med nåle
8.10		Med blade	8.11		Sammenfaldet			

Kolonne F: Terrængenstandens dimension eller typen af kombination

9.1	2.5	Dybde eller højde	Dybden eller højde i meter	9.2	8 x 4	Størrelse	Længde og bredde i meter
9.3		Højde, Øverste og nederste	Øverste/nederste højde af terrængenstande på en skråning	9.4	2.0 3.0	Højde af to	Højden af de to terrængenstande, posten står imellem
10.1		Kryds	Stedet, hvor to ledelinier krydser hinanden.	10.2		Sammenløb / stød	Stedet, hvor to ledelinier støder eller løber sammen, eller hvor en ledelinie møder kanten af en flade
De ledelinier, der krydser eller løber sammen, skal vises i kolonne D og E. Eksempler:							
Kolonne D		Kolonne E		Kolonne F			
						Sti og sti krydser hinanden	
						Sti og bevoksningsgrænse krydser hinanden	
						Vej og grøft sammenstød (løber sammen)	
						Grøftesammenstød (løber sammen)	
11.1		Sving	Bruges, hvor en lineær ledelinie skifter retning.				

Kolonne G: Postens placering ved terrængenstanden

Hvis skærmen står i midten eller midt på en terrængenstand, skal kolonne G ikke udfyldes.

12.1		-Side	Terrængenstanden hæver sig over jordoverfladen, fx sten, bygning, ruin.	12.2		-Kant	A) Terrængenstanden ligger under terrænniveau, og posten er anbragt på kanten af genstanden, fx grusgrav, hul, skrænt. B) Terrængenstanden har en væsentlig horisontal udstrækning, og posten er anbragt i / ved terrængenstandens begrænsningslinje, fx mark, eng, sø, mose

12.3		-Del	Terrængenstanden har en væsentlig udstrækning. Posten er hverken anbragt midt i terrængenstanden eller på en af dens kanter (anvend denne beskrivelse med forsigtighed) fx "mose", "V-del", "lavning, N-del", "lysning, S-del".	12.9		Nede (nederste del)	Bruges om genstande i kurvebilledet. Terrængenstanden skal vises med mindst 3 kurver.
ENTEN							
12.4 & 12.5		-Knæk, inden for	En lineær terrængenstand danner et skarpt knæk. Ved "knæk" er prikken undertiden uden betydning.	12.10		Oppe på	Bruges kun, når posten står øverst på terrængenstanden.
		-Knæk, uden for					
ELLER							
12.4 & 12.5		-Hjørne, inden for	Grænsen mellem to områder danner en vinkel på 45 til 135 grader, fx "mark, v-hjørne", "mose, ø-hjørne", "skovhjørne" (skoven danner et hjørne i åbent terræn). Prikken viser, i hvilket af de to områder posten er sat.	12.11		Ved foden	Et sted hvor terrængenstanden og det omliggende terræn mødes neden for genstanden, fx "punkthøj, foden", "skrænt, foden".
		-Hjørne, uden for					
12.6		-Spids	Som "hjørne", men hvor vinklen er mindre end 45 grader, fx "mose SV-spids"	12.12		Nordøst fod	Som "Ved foden". Benyttes, hvor terrængenstanden er så stor, at der er flere placeringmuligheder for posten.
12.7		-Ende	Det sted hvor en lineær terrængenstand ender. Anvendes også for "begyndelsen" af en bæk eller grøft. Eksempler: "stiende", "grøftende", "jordvold, N-ende".	12.13		Neden under	Bruges kun, når posten står neden under en terrængenstand.
12.8		Oppe (øverste del)	Bruges om genstande i kurvebilledet. Terrængenstanden skal vises med mindst 3 kurver.	12.14		Mellem	Et sted mellem to terrængenstande

Hvis 12.14 (Mellem) benyttes, skal begge genstande posten står mellem, vises. Eksempler:

Kolonne D	Kolonne E	Kolonne G	
			Mellem tætheder
			Mellem 2 lunde (grupper af træer)
			Mellem sten og punkthøj
			Mellem hus og ruin

Kolonne H: Yderligere oplysninger

13.1		Første-hjælps post	Post, hvor der er førstehjælpsudstyr	13.2		Væske-post	Post, hvor der er væske
13.3		Kontrol af løberen	Post, hvor mandskabet kontrollerer løberen				

Afmærkede strækninger:

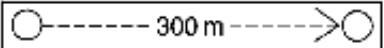
14.1 er en frivillig linje for arrangøren

14.1		Afstanden fra tidsstart til starttrekanten.

På postbeskrivelsen kan afmærkede strækninger vises, men oplysningerne skal også fremgå af løbskortet.

Hvis en afmærket rute skal følges fra en post eller mellem to poster:

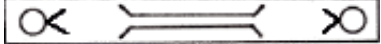
(Symbolet sættes på postbeskrivelsen efter den post, hvor den afmærkede rute starter)

15.1		Følg afmærket strækning i 60 meter efter posten.
15.2		Følg afmærket strækning 300 meter til næste post.

Hvis der er en tvungen overgang eller passage undervejs på et stræk:

Dette symbol er frivilligt for arrangøren at benytte.

(Symbolet kan sættes på postbeskrivelsen mellem de to poster, hvor den tvungne overgang er)

15.3		Tvungen overgang eller overgange.
15.4		Tvunget passage gennem forbudt eller farligt område.

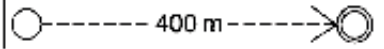
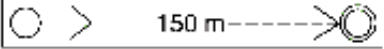
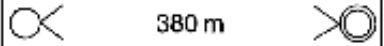
Ved kortskifte, eller hvis en afmærket rute skal følges fra en post til kortudleveringen:

(Symbolet sættes på postbeskrivelsen efter den post, hvor den afmærkede rute starter)

15.5		Følg afmærket strækning 50 meter til kortskift.

Fra sidste post til mål:

Efter beskrivelsen af sidste post vises, hvordan ruten mellem sidste post og mål er:

16.1		Følg afmærket strækning 400 meter til mål. Hele strækningen er afmærket.
16.2		150 meter til mål. Find vej til en opfangende afmærkning, og følg den så til mål.
16.3		380 meter til mål. Ingen afmærkning.

Postbeskrivelser til Præcisionsorientering:

Ved Præ-O er 2 særlige oplysninger i forhold til IOF-symbolerne:

Kolonne B: Antal skærme Det antal skærme, der hører til posten angives med bogstaver: 2 skærme = A-B, 3 skærme = A-C, 4 skærme = A-D	Kolonne H: Observationsretning Denne kolonne bruges til vise, i hvilken retning deltageren skal vende sig for at se terrængenstanden.

A	B	C	D	E	F	G	H
1	A-D						

Post 1

4 skærme

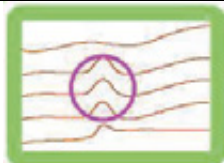
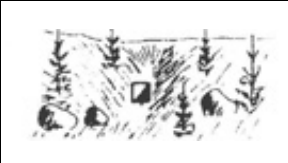
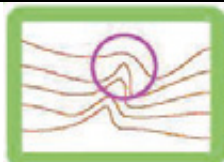
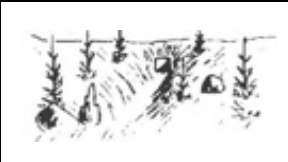

Posten skal stå på en høj

På nordøst-siden

Kig mod nord for at se skærmene

Eksempler:

Korteksempel	Billede	IOF-symbol						Betydning
		C	D	E	F	G	H	
			⌋					Plateau
			⌋			○		Plateau, V-del
			⌋					Udløber
			⌋					Slugt
			⌋			∥		Slugt, oppe
			⌋	~				Slugt, flad
		→	⌋					Slugt, Ø-ligste af flere

Udgiver: Dansk Politidrætsforbund
Politigården, Københavns Vestegns Politi
Birkelundsvej 2 • 2620 Albertslund
Tlf. 2294 9182 • Mail: info@politisport.dk

Grafisk produktion og tryk: FL Tryk

Annonceekspedition: Politidræt
Agerbakken 21 • 8362 Hørning
Tlf. 8793 3786 • Mail: info@politiinfo.dk

SE UDGIVELSEN ONLINE

